

Tom G James

From: Clerk Clerk [REDACTED]
Sent: 13 April 2023 22:54
To: EED Forward Planning
Subject: Ail Gynllun Datblygu Lleol Adneuo Diwygiedig Sir Gaerfyrddin - Sylwadau Cyngor Cymuned Cilymaenllwyd

Categories: Rhys

Caution: This is an external email and did not originate from within the Council. Please take care when clicking links or opening attachments. When in doubt, use the 'Report Message' button.

Rhybudd: E-bost allanol yw hwn ac nid oedd yn tarddu o'r Cyngor. Byddwch yn ofalus wrth glicio dolenni neu atodiadau agoriadol. Pan fyddwch yn ansicr, defnyddiwch y botwm 'Report Message'.

Annwyl Gyngor Sir

Sylwadau cyffredinol yw'r canlynol, gan Gyngor Cymuned Cilymaenllwyd yn ymateb i'r ymgynghoriad ar Ail Gynllun Datblygu Lleol Adneuo Diwygiedig Cyngor Sir Caerfyrddin.

Mae'r sylwadau yn perthyn yn benodol i'r 3 safle o fewn cymuned Cilymaenllwyd a ddyrannwyd yng Nghlwtwr 6, fel y nodwyd yn nhabl 23 (tudalen 87 o'r ddogfen ymgynghorol), sef:

- **SuV44/h1 Tir i gefn o Talar Wen**
- **SuV55/h2 Tir i gefn Maes Glas**
- **SuV55/hs Tir i'r Gogledd o Dafarn Cross Inn**

I ddechrau, mae tai Efailwen a Glandy Cross yn cael problemau gyda'u cyflenwad dŵr yn achlysurol oherwydd gwasgedd dŵr isel iawn, yn enwedig mewn cyfnodau o sychder, sy'n creu llawer o rwystredigaeth ymysg trigolion. Mae hyn felly'n codi'r cwestiwn a all y datblygiadau arfaethaedig yn y safleoedd dan sylw ymdopi â'r galw cynyddol hwn am ddŵr? Mae'r systemau carthffosiaeth yn hunangynaliadwy ond mae'r system ddŵr yn barod o dan straen. Teimlir nad yw'r isadeiledd presennol yn ddigonol fel ag y mae. Mae'r pridd hefyd yn yr ardal yn llawn clai sy'n achosi problemau draenio a allai achosi llawer o ddŵr i Gronni ar y ffyrdd mewn cyfnodau o law trwm.

Rhaid hefyd ystyried yr effaith ddiwyllianol, ieithyddol a chymunedol ar y pentref a'r gymuned ehangach. Mae sawl tŷ ar werth yn y pentref ar hyn o bryd a nifer helaeth o'r rhain wedi'u prynu eisioes gan bobl sydd wedi symud i'r ardal, gan amlaf yn ddi-Gymraeg. Mae natur ieithyddol yr ysgol gynradd leol o ganlyniad wedi newid yn syfrdanol ers y 5 mlynedd diwetha.

Fodd bynnag, mae nifer o'r tai sydd ar werth yn ddrud ac nid ydynt yn cael eu hystyried yn dai fforddiadwy. Efallai byddai'r datblygiad yn denu, neu'n galluogi pobl leol a theuluoedd â chanddyn nhw blant ifanc, i brynu, aros neu ddychwelyd i'r ardal, am bris teg wrth gwrs.

Teimlir yn gryf bod angen ystyried sut bydd y Cyngor Sir yn mynd ati i roi blaenoriaeth i bobl leol sydd wedi cael eu magu yn yr ardal. Ni fyddai datblygwr sy'n adeiladu tai ar y tir, ac yna'n eu gwerthu ymlaen am bris sydd y tu hwnt i gyrraedd pobl leol, yn datrys y sefyllfa o gwbl. Efallai y byddai'n fuddiol i'r Cyngor ystyried y posibilrwydd o adeiladu tai i'w rhentu am bris teg wrth wneud yn siwr mai pobl sydd wedi cael eu codi ac yn gweitho yn yr ardal fyddai'n cael blaenoriaeth. Nid oes tai cyngor ar gael yn yr ardal am eu bod wedi cael eu gwerthu. Pe byddai hyn yn opsiwn

byddai'n rhaid gwneud yn siwr bod polisi lleol mewn grym i wneud yn siwr mai pobl leol byddai'n cael cynnig y tai hyn. Mewn nifer o ardaloedd mae adeiladu tai wedi arwain at gynyddu niferoedd y mewnfudwyr i'r ardal a cholli ein pobl a'n teuluoedd ifanc – cylch na all cymunedau gwledig ei reoli na dylanwadu arno ar hyn o bryd.

Ategir y sylwadau uchod drachefn: os yw'n fwriad i fwrw ymlaen â'r datblygiadau hyn yn y 3 safle uchod, mae'n hanfodol bwysig eu bod yn dai fforddiadwy er mwyn cadw ein pobl ifanc yn yr ardal. Modd llwyddiannus byddai cynnig tai ar rent. Pwy fydd yn cael y contract adeiladu? Yn aml mae'r rhain yn mynd i gwmnïoedd mawr, nid adeiladwyr lleol, felly ddim yn cefnogi'r economi leol. Beth am effaith y mewnlifiad ar ein diwylliant? Yn aml mae pobl o bant yn prynu, yn enwedig gyda phobl erbyn hyn yn gallu gweithio gartref, gan fod y tai yn llawer rhatach yn y parthau hyn o gymharu â'r ardaloedd maen nhw'n symud oddi wrthyn nhw. Mae'r effaith i'w weld yn amlwg ar ein cymuned a'i Chymreictod yn erydu o un ddegawd i'r llall.

Mae cyfrifiad 2022 yn dangos bod 51% o drigolion Cilymaenllwyd yn siarad Cymraeg a 53% yn gallu siarad, darllen neu ysgrifennu Cymraeg. Gyda hyn mewn golwg, mae angen blaengynllunio cyfrifol a gofalus iawn a gosod polisïau fydd yn cefnogi pobl leol i allu aros yn lleol, yn hytrach na'u gwthio allan o fro eu mebyd. Mae angen i'r polisïau a'r cynlluniau fod yn rhai sydd wir yn gwarchod yr hyn sydd gyda ni; nid rhai sy'n cyfrannu at ddirywiad diwylliannol a ieithyddol pellach.

Nid gwrthwynebiad i'r datblygiadau arfaethedig yw'r sylwadau hyn ond apêl cymuned am waith datblygu sydd yn sensitif i anghenion a chymeriad y gymuned; sy'n ychwanegu at gynaliadwyedd y gymuned; sy'n ateb anghenion ein pobl leol; nid gwaith datblygu a allai arwain at newid cymeriad unigryw'r gymuned.

Mae Cyngor Cymuned Cilymaenllwyd yn awyddus i wneud y gymuned yn lle dymunol i'w phobl leol fyw a gweithio ynddi; cynyddu'r cyfleoedd i bobl allu cyfrannu'n gadarnhaol mewn ffordd gynaliadwy a diogel er mwyn gwarchod y gymuned ar gyfer y genhedlaeth nesaf. I allu gwneud hynny, rhaid i'r Cynllun Datblygu Lleol allu cefnogi hynny.

Teimlwn ei bod yn bwysig bod Cyngor Sir Caerfyrddin yn clywed llais cymuned Cilymaenllwyd ynglŷn â'r Cynllun Datblygu hwn, a mawr obeithiwn y bydd y sylwadau hyn yn cael ystyriaeth deilwng.

Diolch yn fawr

--

Janice Morgan

Clerc / Clerk

Cyngor Cymuned Cilymaenllwyd *Community Council*